

STRUKTURIRANI PROIZVODI - 1. dio

Osnovne informacije o strukturiranim proizvodima

Strukturirani proizvodi su kompleksni financijski instrumenti, što znači da se sastoje se od bar dva financijska instrumenta koji predstavljaju njegovu temeljnu imovinu.

Temeljna imovina obično uključuje košaricu dionica ili tržišni indeks.

Iznos koji se o dospijeću proizvoda vraća malom ulagatelju (glavnica i prinos) podliježe učinkovitosti temeljne imovine, a sukladno uvjetima proizvoda.

Dizajnirani su u svrhu diverzifikacije rizika ulaganja, potencijalno veće zarade, zaštite kapitala, fiksnog perioda ulaganja, odnosno kako bi zadovoljili različite želje i potrebe investitora.

U usporedbi s izravnim ulaganjem u temeljnu imovinu strukturirani proizvodi često sadrže faktore koji omogućuju bolji prinos i/ili smanjuju izloženost tržišnom riziku.

Prije ponude strukturiranih proizvoda Banka je dužna klijente informirati o proizvodima te napraviti procjenu primjerenosti, odnosno utvrditi je li usluga/strukturirani proizvod primjeren za klijenta s obzirom na njegovo znanje, iskustvo te spremnost i sposobnost podnošenja gubitka i rizika ulaganja.

UVOD

Na vodećim svjetskim burzama trguje se velikim brojem različitih financijskih instrumenata. Osim dionicama i obveznicama (tzv. jednostavnim instrumentima), trguje se i složenijim instrumentima (tzv. kompleksnim instrumentima) kao što su primjerice

strukturirani proizvodi. Složeniji ili kompleksni instrumenti znači da su to oni koji se sastoje od bar dva financijska instrumenta, a koji predstavljaju njegovu temeljnu imovinu.

Tržište strukturiranih proizvoda razvilo se 1980-ih u SAD-u kao rezultat potreba investicijskih banaka koje su – nastojeći čim povoljnije sudjelovati na tržištu duga, a ne bi li izdanja bila atraktivnija ulagateljima – 'dodale' još neke funkcionalnosti standardnim dužničkim financijskim proizvodima, da bi sredinom 1990-ih i europska tržišta – potaknuta razdobljem niskih kamatnih stopa – u značajnijoj mjeri prepoznala njihove prednosti te je tržište takvih proizvoda danas u stalnom porastu. Strukturirani proizvod imaju svrhu zadovoljiti potrebe ulagatelja u smislu da omogućuju sudjelovanje u složenijim ulaganjima uz specifičan međuodnos prinosa i rizika, tj. sudjelovanje u pripadajućem dobitku uz određenu zaštitu od rizika.

DEFINICIJA

Teško je dati jedinstvenu i općeprihvaćenu definiciju strukturiranih proizvoda jer su njihove mogućnosti konstruiranja obzirom na potrebe i interese ulagatelja i tržišta izuzetno brojne. Ipak, možemo reći da su strukturirani proizvodi neosigurana obveza u obliku vrijednosnice izdana od strane financijskih institucija (banaka) čija cijena ovisi o kretanju cijene temeljnog instrumenta (eng. underlying) te o uvjetima isplate koji su unaprijed definirani od strane izdavatelja.

Prinos o dospijeću strukturiranog proizvoda povezan je s izvedbom temeljne imovine. U usporedbi s izravnim ulaganjem u temeljnu imovinu strukturirani proizvodi često sadrže faktore koji omogućuju bolji prinos i/ili

smanjuju izloženost tržišnom riziku temeljne imovine o dospijeću.

Kupnjom strukturiranog proizvoda klijent posjeduje jedan instrument te nema nikakva prava na obveznice, opcije, temeljnu imovinu ili druge komponente proizvoda.

Temeljna imovina/ instrumenti mogu biti:

- burzovni indeksi
- dionice
- košarice dionica
- valute
- plemeniti metali (zlato, srebro i dr.)
- energenti (nafta, električna energija, plin i dr.)
- roba (pšenica, kukuruz, kakao, kava, šećer...) i dr.

Ulaganjem u strukturirane proizvode ulagatelju postaje dostupno ulaganje u vrste imovine u koje inače nije jednostavno, a ponekad je i nemoguće ulagati. S pravnog gledišta radi se o dužničkim vrijednosnim papirima izdanim od strane financijskih institucija te se u bilanci izdavatelja vode kao obveza (dug), što znači da su kupci strukturiranih proizvoda izloženi kreditnom riziku izdavatelja, kao što je primjerice rizik od stečaja. Zato se u praksi kao izdavatelji certifikata u pravilu javljaju banke koje imaju dobar kreditni rejting, na što treba obratiti pozornost.

Izdavatelj strukturiranog proizvoda podupire likvidnost proizvoda, što za ulagatelja znači da će moći prodati strukturirani proizvod i ako donese odluku o prijevremenoj prodaji. Pri dospijeću ili u određenim vremenskim intervalima, što ovisi o vrsti strukturiranog proizvoda, kupci imaju pravo na isplatu u novcu ili na isporuku temeljnog instrumenta (najčešće dionica), sukladno uvjetima navedenima od strane izdavatelja prilikom izdavanja proizvoda.

RIZICI ULAGANJA U STRUKTURIRANE PROIZVODE

- Kreditni rizik (rizik izdavatelja)

Rizik da izdavatelj neće moći iskupiti strukturirani proizvod pri dospijeću. Što izdavatelj ima bolji kreditni rejting, manji je kreditni rizik.

- Tržišni rizik

Rizik da se cijena temeljnog instrumenta neće kretati u skladu s očekivanjem ulagatelja.

- Rizik valutnog tečaja

Odnosi se na strukturirane proizvode kod kojih je cijena temeljnog instrumenta izražena u stranoj valuti.

- Rizik prijevremenog iskupa

Za sve vrste strukturiranih proizvoda izdavatelj zadržava pravo prijevremenog iskupa. Informacija o mogućnosti prijevremenog iskupa uobičajeno je navedena u dokumentaciji priloženoj prilikom izdavanja proizvoda od strane izdavatelja. Prilikom prijevremenog iskupa ulagatelj će svoja prava koja proizlaze iz strukturiranog proizvoda ostvariti u trenutku prije očekivanog datuma dospijeća. U najgorem slučaju, ulagatelj može izgubiti i cijeli iznos uloženog kapitala, ovisno o vrsti strukturiranog proizvoda.

Važno je napomenuti da u slučaju kada je temeljni instrument dionica ili košarica dionica, kupac nema prava koja proizlaze iz dionica, odnosno nema pravo na isplatu dividende.

Detaljniji opis rizika dostupan je u Prospektu i pravilima proizvoda, Ključnim informacijama za ulagatelje te Dodatku Općim uvjetima poslovanja s financijskim instrumentima HPB-a kao i Važnim informacijama o strukturiranim proizvodima HPB-a koji su objavljeni na internetskoj stranici Banke www.hpb.hr na hrvatskom jeziku, a svaki ulagatelj ih može dobiti i u uredu Direkcije investicijskog bankarstva.

Kao i prilikom svakog ulaganja, tako i kod kupnje strukturiranog proizvoda, nužno je aktivno pristupiti upravljanju svojim financijama, proučiti i kontinuirano pratiti sve informacije vezane uz svoje ulaganje te, ako je potrebno, potražiti savjet stručnjaka jer samo informirani ulagatelj može donijeti investicijsku odluku koja je usklađena s njegovim očekivanjima i preferencijom rizika. Stoga bi bilo poželjno da se ulagatelj prije kupnje strukturiranog proizvoda savjetuje sa svojim investicijskim savjetnikom koji će ga upoznati s načinom funkcioniranja pojedine vrste strukturiranih proizvoda i rizicima koje nosi takvo ulaganje.

PREDNOSTI ULAGANJA U STRUKTURIRANE PROIZVODE

- Mogućnost ulaganja u vrste imovine koje su teško dostupne ili potpuno nedostupne malim ulagateljima (energenti, plemeniti metali i sl.).
- Likvidnost

Izdavatelj preuzima na sebe obvezu podupiranja likvidnosti, što za ulagatelja znači da će moći prodati strukturirani proizvod ako donese odluku o prodaji prije dospjeća instrumenta.

- Mogućnost ostvarivanja dobiti ne samo u slučaju porasta cijene temeljnog instrumenta, nego i u slučaju stagnirajućeg tržišta, pa čak i u slučaju pada cijene.
- Dostupnost Cijene strukturiranog proizvoda
Obično su nominirani u manjim iznosima, tako da su dostupni manjim ulagateljima.
- Pružaju ulagatelju mogućnost diverzificiranja portfelja.

NAKNADE I TROŠKOVI

Naknada za distribuciju strukturiranih proizvoda uračunata je u cijenu proizvoda, a navedena je u dokumentaciji za upis.

Klijent snosi troškove usluge skrbništva.

U slučaju prijevremenog otkupa proizvoda (prodaje proizvoda prije dospjeća) Klijent snosi troškove brokerskih usluga.

JESTE LI SPREMNI ZA ULAGANJE U STRUKTURIRANE PROIZVODE?

- ✓ Imate aktivan pristup upravljanju svojim financijama te definiran horizont investicijskih očekivanja.
- ✓ Dulje vrijeme pratite tržište kapitala.
- ✓ Posjedujete iskustvo u ulaganju u dionice ili investicijske fondove.
- ✓ Imate stav o smjeru kretanja tržišta.

U tom slučaju kontaktirajte investicijske savjetnike HPB-a i raspitajte se o mogućnostima koje vam nudi ulaganje u strukturirane proizvode te odaberite vrstu proizvoda sukladno svom investicijskom profilu i horizontu očekivanja.

Prije ponude i ugovaranja usluge Banka će dodatno informirati klijenta o vrsti određenog strukturiranog proizvoda kojeg planira ponuditi te uzimajući u obzir prirodu strukturiranog proizvoda (kompleksan proizvod) napraviti procjenu primjerenosti usluge tj. utvrditi jesu li s obzirom na razinu znanja i iskustva, te investicijske ciljeve klijenta strukturirani proizvodi kao financijski instrumenti primjereni za njega, a posebice jesu li u skladu sa spremnošću na preuzimanje rizika i njegovom sposobnošću za podnošenje gubitaka.

STRUKTURIRANI PROIZVOD S DJELOMIČNOM GARANCIJOM GLAVNICE

- Mogućnost ulaganja u dioničko tržište kroz ulaganje u svjetski indeks
- Djelomična zaštita glavnice ulaganja, od 90%
- Sudjelovanje u pozitivnoj izvedbi temeljne imovine (tzv. Participacija) od 105%
- *Scenarij 1:* U slučaju pada cijene proizvoda ispod 100% početne cijene u trenutku dospijea proizvoda, investitor zaprima zaštićen kapital u iznosu od 90%
- *Scenarij 2:* U slučaju cijene proizvoda veće od 100% početne cijene u trenutku dospijea proizvoda, investitor zaprima 100% glavnice i ostvareni prinos bez ograničenja, uvećan za iznos participacije
- Jednostavna diverzifikacija i ograničavanje rizika (temeljnu imovinu čine atraktivni i etablirani dionički indeksi)
- Trajanje proizvoda - 3 godine
- Valuta: EUR

Napomene:

Svrha sadržaja ovog dokumenta je informativna, te ovaj dokument ne predstavlja i ni u kojim okolnostima ne može se smatrati (bilo u cijelosti ili djelomično) ponudom, nagovorom, investicijskim savjetom, osobnom preporukom ili pozivom na stavljanje ponude za kupnju, upis ili prodaju investicijske usluge ili jednog ili više financijskih proizvoda navedenih u ovom dokumentu.

Strukturirani proizvodi prodaju se samo u skladu s odobrenim materijalima koji se nude pri izdanju. Ulaganje u strukturirane proizvode uključuje značajne rizike. Za detaljnu raspravu o rizicima koje nosi strukturirani proizvod, klijent je dužan pročitati relevantne materijale vezane za određenu investiciju.

Strukturirani proizvodi su neosigurane obveze određenog izdavatelja s prinosom povezanim s učinkom temeljne imovine. Ovisno o uvjetima ulaganja, ulagač može izgubiti cijeli ili znatan dio ulaganja na temelju izvedbe temeljne imovine. Ulagači bi također mogli izgubiti cjelokupno ulaganje ako izdavatelj postane nesolventan. HPB ne jamči na bilo koji način za obveze ili financijsko stanje izdavatelja ili za točnost bilo kakvih financijskih podataka koje je pružio izdavatelj.

Strukturirani proizvodi nisu tradicionalna ulaganja, a ulaganje u strukturirani proizvod nije jednako izravnom ulaganju u temeljnu imovinu. Strukturirani proizvodi mogu imati ograničenu ili nikakvu likvidnost, a ulagači bi trebali biti spremni držati svoje ulaganje do dospijea. Prinos strukturiranih proizvoda može biti ograničen maksimalnim dobitkom, stopom sudjelovanja ili nekom drugom značajkom. Strukturirani proizvodi mogu sadržavati značajke opoziva i, ako se strukturirani proizvod opozove ranije, ulagači neće ostvariti daljnji prinos i možda neće moći ponovno ulagati u slična ulaganja sa sličnim uvjetima. Strukturirani proizvodi uključuju troškove i naknade koji su obično ugrađeni u cijenu ulaganja.

Porezni tretman strukturiranog proizvoda može biti složen i može se razlikovati od izravnog ulaganja u osnovnu imovinu.

HPB i njezini zaposlenici ne pružaju porezne savjete. Ulagači bi se trebali posavjetovati sa svojim poreznim savjetnikom o vlastitoj poreznoj situaciji prije ulaganja u bilo koje vrijednosne papire. Ulaganje u strukturirane proizvode nije prikladno za sve klijente s obzirom na njihovu složenost i značajne rizike.